

შორენა ფხაკაძე,
ხელოვნებათმცოდნეობის დოქტორი
აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასისტენტ-პროფესორი

რეზიუმე

გლობალური გამოწვევები ადამიანური საქმიანობის ყველა სფეროში იჩენს თავს და რა თქმა უნდა, არც კულტურა და ხელოვნებაა გამონაკლისი. მდგრადი განვითარების მიზნების შესახებ მსჯელობას ვაწყდებით ყოველ ნაბიჯზე, განვიხილავთ, ვკამათობთ და საბოლოოდ ვთანხმდებით, რომ გლობალური გამოწვევები ნამდვილად ეხება თითოეულ ჩვენგანს.

სტატია საქართველოში ჩატარებულ გამოკითხვაზე იმის დასადგენად გავიგოთ, რამდენად ინფორმირებულია საზოგადოება მდგრადი განვითარების 17 მიზნისა და მიზნებთან დაკავშირებული კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ. განხორციელებული კვლევა საინტერესო და მრავალფეროვან სურათს იძლევა სხვადასხვა ასაკობრივ ჯგუფთან და პროფესიასთან მიმართებაში.

მდგრადი განვითარების მიზნებისა და სახელოვნებო-კულტურული მემკვიდრეობის საპოტენციალის

საკვანძო სიტყვები: მდგრადი განვითარება, კულტურული და ბუნებრივი მემკვიდრეობების დაცვა, კვლევა საქართველოში მდგრადი განვითარების შესახებ

გლობალური გამოწვევები ადამიანური საქმიანობის ყველა სფეროში იჩენს თავს და, რა თქმა უნდა, არც კულტურა და ხელოვნებაა გამონაკლისი. მდგრადი განვითარების მიზნების შესახებ მსჯელობას ვაწყდებით საკმაოდ ხშირად. განვიხილავთ, ვკამათობთ და საბოლოოდ ვთანხმდებით, რომ გლობალური გამოწვევები ნამდვილად ეხება თითოეულ ჩვენგანს.¹

¹ ხიხაძე, კულტურათაშორისი, 2018, გვ 28.

ფრაზა „მდგრადი განვითარება“ პირველად გაისმა 1987 წლის გაეროს გარემოსა და განვითარების კომისიის ანგარიშში. მოხსენება შეიცავდა მდგრადი განვითარების განსაზღვრებას, რომელიც შემდეგი 25 წლის მანძილზე გამოიყენებოდა: „განვითარება, რომელიც აკმაყოფილებს აწმყოს მოთხოვნებს ისე, რომ არ უქმნის საფრთხეს მომავალი თაობების შესაძლებლობას, დააკმაყოფილონ თავიანთი საჭიროებები“. ამ განმარტებას შემდგომში დაემატა მდგრადი განვითარების სამი განზომილება: ეკონომიკური განვითარება, სოციალური ჩართულობა, და გარემოს მდგრადობა. სამგანზომილებიანი მდგრადი განვითარების მნიშვნელობას ხაზი გაესვა 2012 წლის რიოს+20 კონფერენციაზე.

გაეროს გენერალურმა ასამბლეამ 2015 წლის სექტემბერში მიიღო რეზოლუცია „ჩვენი სამყაროს გარდაქმნა: 2030 წლის დღის წესრიგი მდგრადი განვითარებისთვის“, რომელიც იმავე წლის ოქტომბერში შევიდა ძალაში. რეზოლუცია წარმოადგენს 15 – წლიან სამოქმედო გეგმას, რომელიც მიზნად ისახავს მსოფლიოს წინაშე არსებულ თანამედროვე გლობალური გამოწვევების მიმართ ძალისხმევის გააქტიურებას, კერძოდ, სიღარიბის, უთანასწორობის, კეთილდღეობის, განათლების, მშვიდობისა და სამართლიანობის საკითხების, ასევე კლიმატური და ეკოლოგიური გამოწვევების გამკლავებას.²

როდესაც ვსაუბრობთ მდგრადი განვითარების 17 მიზანზე, უნდა აღინიშნოს, რომ კულტურა და ხელოვნება პირდაპირ არის ნახსენები მე-4 მიზნის მე-11 ინდიკატორში: „მსოფლიო კულტურული და ბუნებრივი მემკვიდრეობების დაცვა და დაცვის მცდელობების გაძლიერება“, მაგრამ კულტურა განიხილება, როგორც გამჭოლი თემა, რადგან ის გავლენას ახდენს რამდენიმე მიზანზე ერთდროულად. ესენია:

- გარემო და მდგრადობა (მიზნები 11.4 კულტურული და ბუნებრივი მემკვიდრეობა, 11.7 ინკლუზიური საჯარო სივრცეები, 12.ბ მდგრადი ტურიზმის მართვა, 16.4 მოპარული აქტივების აღდგენა);
- კეთილდღეობა და საარსებო წყარო (მიზნები 8.3 სამუშაო ადგილები, მეწარმეობა და ინოვაციები; 8.9 პოლიტიკა მდგრადი ტურიზმისათვის);
- ცოდნა და უნარები;

² მდგრადი, ანგარიში, 2021, გვ. 4.

- ჩართვა და მონაწილეობა (მიზნები 11.7 ინკლუზიური საჯარო სივრცეები, 16.7 მონაწილეობითი გადაწყვეტილებების მიღება).³

რამდენად სწორად ხდება ორიენტირება აღნიშნულ მიზნებზე? რა მაგალითებს ვხვდებით სახელოვნებო-კულტურულ სფეროში? რამდენად ინფორმირებულია საზოგადოება მდგრადი განვითარების 17 მიზნისა და მიზნებთან დაკავშირებული კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ?

აღნიშნულის შესახებ საქართველოში განხორციელებული კვლევა საინტერესო და მრავალფეროვან სურათს იძლევა სხვადასხვა ასაკობრივ ჯგუფებთან და პროფესიასთან მიმართებაში.

პირველი კვლევა, რომელიც ამ მიმართულებით ჩატარდა და ბოგადი ხასიათისა იყო, მოიცავდა შემდეგ კითხვებს:

- ასაკი;
- საქმიანობის სფერო;
- გაქვთ ინფორმაცია მდგრადი განვითარების მიზნების შესახებ?
- თუ გაქვთ ინფორმაცია მდგრადი განვითარების 17 მიზნის შესახებ, საიდან მიიღეთ ის?

დიაგრამაზე ვნახავთ, რომ გამოიკითხნენ სხვადასხვა ასაკობრივი ჯგუფის წარმომადგენლები, რომელთა უმეტესობასაც საგანმანათლებლო სფეროში მომუშავე ადამიანები წარმოადგენდნენ. სამწუხაროდ, მათ მესამედზე მეტს არ აქვს ინფორმაცია მდგრადი განვითარების მიზნების შესახებ, რაც პირდაპირ გამოიხატება მათ აქტიურ მუშაობას ამ მიმართულებით.

გამოიკითხულთა იმ ნაწილმა, რომელთაც დაადასტურეს, რომ ფლობდნენ ინფორმაციას მდგრადი განვითარების მიზნების შესახებ, აღნიშნეს, რომ ინფორმაცია მიიღეს ინტერნეტიდან ან ტრენინგზე, ვორქშოპსა და სემინარზე (იხ. დანართი N1).

რაც შეეხება მეორე კვლევას, რომელიც, მართალია, ანონიმურად, მაგრამ უშუალოდ ფოკუს-ჯგუფთან – სახელოვნებო/კულტურული სფეროს წარმომადგენლებთან ჩატარდა, კვლევაში ჩართულები იყვნენ თეატრისა და კინოს, სახვითი ხელოვნების, მუსიკის, ქორეოგრაფიის სფეროს წარმომადგენლები. გამოიკითხვა მოიცავდა შემდეგ საკითხებს:

³ Unicef, The state.

- თქვენი ასაკი;
 - თქვენი საქმიანობის სფერო;
 - გაქვთ ინფორმაცია მდგრადი განვითარების მიზნების შესახებ?
 - თუ გაქვთ ინფორმაცია, საიდან მიიღეთ ის?
 - რამდენად ახდენთ აქცენტირებას მდგრადი განვითარების მიზნებზე თქვენი საქმიანობისას?
 - გაქვთ ინფორმაცია, ზუსტად რას გულისხმობს მდგრადი განვითარების მიზნები კულტურულ-სახელოვნებო სფეროში?
 - რამდენად აპირებთ სამომავლოდ მდგრადი განვითარების მიზნებზე ორიენტირებას თქვენს პროფესიულ საქმიანობაში?
- გამოიკითხა 30 რესპონდენტი. გამოკითხულთა ნახევარზე მეტმა აღნიშნა, რომ არ ფლობს ინფორმაციას გლობალური განვითარების მიზნების შესახებ, რაც, ავტომატურად, გამორიცხავს პროფესიულ საქმიანობაში მათზე აქცენტირებას. ინფორმაციის მიღება ძირითადად ხდება ინტერნეტით, შემთხვევის წყალობით და არა მიზნობრივად: ტრენინგზე ან სემინარზე. სავარაუდოდ, უახლოეს მომავალში არც იგეგმება მდგრადი განვითარების მიზნების მიმართულებით გააქტიურება (იხ. დანართი N2).

რა შეიძლება გაკეთდეს აღნიშნულის აღმოსაფხვრელად? რა შეიძლება გაკეთდეს იმისათვის, რომ გლობალიზაციის ეპოქაში სახელოვნებო საზოგადოება არ იყოს ინფორმაციულ ვაკუუმში?

მდგრადი განვითარების მიზნების შესრულების/პროგრესის რეიტინგში 2021 წელს საქართველო 56-ე ადგილს იკავებს 165 ქვეყნიდან, რითაც ჩამოუვარდება ბელარუსს, უკრაინას, ყირგიზეთს, რუსეთს, მოლდოვასა და აზერბაიჯანს.⁴ იმისათვის, რომ მარჯვენა-ბელი რეალურად გაიზარდოს, უპირველესად, საჭიროა საზოგადოების ინფორმირება. უკვე ქართულ ენაზე არსებული შესაბამისი ლიტერატურა, ვებინარები და ტრენინგები დაინტერესებულ მხარეს დაეხმარება სათანადო ინფორმაციის მიღებასა და შემდეგ პრაქტიკაში განხორციელებაში. იმისათვის, რომ ქართული კულტურულ-სახელოვნებო სივრცე შედარებით მარტივად ადაპტირდეს გლობალიზაციის პირობებში, აუცილებელია, მეტი აქცენტირება მდგრადი განვითარების 17 მიზანზე.

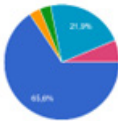
⁴ მდგრადი განვითარების ანგარიში 2021.

ბიბლიოგრაფია:

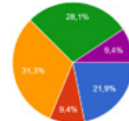
- მდგრადი განვითარების ანგარიში 2021: მიმოხილვა და საქართველოს შედეგები <https://idfi.ge/public/upload/Analysis/SDGResults-GEO.pdf>
- Unicef-ის ოფიციალური ვებ-გვერდი <https://www.unicef.org/>
- ხიხაძე ლ., კულტურათაშორისი კომუნიკაციის პრობლემები და მისი სრულყოფის ძირითადი მიმართულებები გლობალურ ბიზნესში. ეკონომისტი. 2018. N4.

დანართი N1

თქვენი საუბარობის სფერო:
32 პასუხი

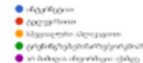
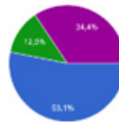
თქვენი ასაკი
32 პასუხი

ტექნი ინფორმაცია მეტრადი განვითარების მიზნების შესახებ?
32 პასუხი

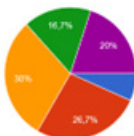

თუ ტექნი ინფორმაცია მეტრადი განვითარების 17 მიზნის შესახებ, სადაც მოიხილეთ ის?
32 პასუხი

დანართი N2

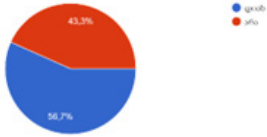
თქვენი ასაკი
30 პასუხი

თქვენი საუბარობის სფერო:
30 პასუხი

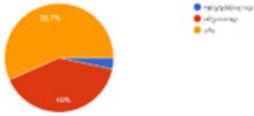
გაქვთ ინფორმაცია მდგრადი განვითარების მიზნების შესახებ?
39 პასუხი

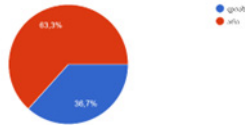
თუ გაქვთ ინფორმაცია, საიდან მიიღეთ ის?
30 პასუხი

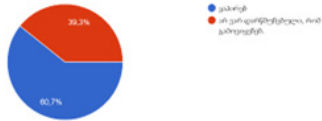
რამდენად ახდენს აქტიურობას მდგრადი განვითარების მიზნებზე ოქვენი საქმიანობისას?
39 პასუხი

გაქვთ ინფორმაცია, ზუსტად რას გულისხმობენ მდგრადი განვითარების მიზნები კულტურულ-სახელოვნებო სფეროში?
30 პასუხი

რამდენად აპირებთ საზოგადოებრივ მდგრადი განვითარების მიზნებზე ორიენტირებას თქვენს პროფესიულ საქმიანობაში?
28 პასუხი

Shorena Pkhakadze,
Akaki Tsereteli State University,
Assistant Professor, Ph.D in Art History

ABOUT THE ISSUE OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS AND ARTISTIC-CULTURAL HERITAGE

Abstract

Keywords: sustainable development, protection of cultural and natural heritages, research on sustainable development in Georgia

There are global challenges in all areas of human activity, and of course culture and arts are no exception. We come across discussions about sustainable development goals at every step; we discuss, argue, and finally agree that global challenges really concern each of us.

How correct is the orientation towards these goals? What examples do we find in the field of art and culture? How well-aware is the public of the 17 goals of sustainable development and the cultural heritage associated with these goals? Research conducted on the above provides an interesting and diverse picture for different age groups and professions.